

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady dňa 24. 1. 2024

Správa o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z.

Podnet na preverenie č.: 0026/SO/2024

Programová služba: TA3

Vysielateľ: C.E.N. s.r.o.

Číslo autorizácie vysielania: AT/87

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenie:

Návrh uznesenia:

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 ods. 1 až 4 a § 110 ods. 2 písm. e) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“) postupom podľa § 150 zákona č. 264/2022 Z. z. preverila podnet na preverenie evidovaný pod č. 0026/SO/2024 smerujúci voči vysielaniu programovej služby TA3 vysielateľa C.E.N. s.r.o. a uznala podnet na preverenie podľa ustanovenia § 150 ods. 13 zákona č. 264/2022 Z. z. za **neopodstatnený**.

Úloha:

Kancelária Rady informuje podávateľa podnetu na preverenie o výsledku preverenia podnetu.

T: 5. 2. 2024

Z: PgO

Kancelária Rady pre mediálne služby

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady pre mediálne služby dňa 24. 1. 2024

Podnet na preverenie č. 0026/SO/2024 zaevidovaný dňa 6. 11. 2023
Podávateľ: fyzická osoba
Predmet podnetu: Žurnál
Deň a čas vysielania: 4. 11. 2023 12:00 hod.

Programová služba: TA3
Vysielateľ: C.E.N. s.r.o.
Číslo autorizácie: AT/87

Dátum: 17. 1. 2024

OBSAH PODNETU:

„Ide o nahlásenie, spravodajská Televízia v spravodajskej relácii Žurnál v horeuvedenom čase priniesla HOAX. Vo svojej správe tvrdí, že kvôli LGBTI+ komunite sa zrúti naše hospodárstvo, nakoľko tzv. Elgébetáci odchádzajú do zahraničia, lebo na Slovensku sú diskriminovaní, čo tiež nie je pravda. Túto sdprávu posielam aj orgánom činnom v trestnom konaní, nakoľko mám vedomosť, že Rada pre mediálne služby na moju sťažnosť zobrala od televízie Markíza finančnú hotovosť aby zamiatla zo s tola moju sťažnosť a Vy ste mi napísali, že jmoje udanie bolo nedôvodné. Ste úplatkári a dnešným dňom som podal na Vás trestné oznámenie na Generálnu prokuratúru. Takže aj Vy asi skončíte vo svojich funkciách, ale to Vám nebráni aby ste prešetrili HOAX, ktorý šíri TA3.“

PRÁVNE VÝCHODISKÁ POSUDZOVANIA:

Zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“):

§ 25 Prístup verejnosti k pluralitným, objektívnym a nestranným informáciám

Vysielateľ, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúcemu aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektívnosti a nestrannosti programov, je povinný

- a) zabezpečiť všestrannosť informácií a názorovú pluralitu v rámci vysielanej programovej služby,
- b) zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.

ANALÝZA – stanovisko Kancelárie Rady pre mediálne služby:

Podávateľ namietal objektivitu a nestrannosť príspevku *Diskriminácia LGBTI+ brzdí ekonomiku* odvysielaného v spravodajskom programe *Žurnál* programovej služby TA3 dňa 4. 11. 2023.

Podľa popisu programu na internetových stránkach vysielateľa, program *Žurnál* prináša: „Rozšírené a aktualizované informácie z domova a zahraničia.“

Program sme posudzovali podľa ustanovenia § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z., keďže vzhľadom na jeho formu a obsah ho považujeme za spravodajstvo.

Moderátorka na úvod príspevku oznámila, že Slovensko podľa analýz patrí ku krajinám s najhoršou právnou ochranou LGBTI+ komunity a to aj rok po útoku na podnik Tepláreň, kde zomreli dvaja mladí ľudia.

Následne redaktorka príspevku uviedla, že z prieskumu organizácie Open For Business vyplýva, že diskriminácia a predsudky voči LGBTI+ ľuďom môžu brániť v hospodárskom rozvoji Slovenska. Dodala, že sa to odrazí na konkurencieschopnosti našej ekonomiky, ako aj odlivu mozgov či stave verejného zdravia. Podľa tohto prieskumu Slovensko zaostáva aj v rámci Vyšehradskej skupiny.

Následne sa v príspevku objavil Dominic Arnall, ktorý je výkonným riaditeľom organizácie Open For Business, ktorý oznámil, cit.: „Naša štúdia prišla k záveru, že 62% študentov zvažuje odchod z krajiny po skončení štúdia, čo môže mať vážny dopad na ekonomiku Slovenska.“ Odvoláva sa na štúdiu, ktorá je dostupná na oficiálnej stránke Open For Business¹; dostupná je v slovenskom aj anglickom jazyku. Spomínané percentá sú viditeľné aj v obraze s popisom, ktorý sa zhoduje s vyjadrením v citáte.

Druhú percentuálnu hodnotu viditeľnú v obraze zhrnula redaktorka, ktorá spomenula, že jedným z hlavných dôvodov, prečo študenti odchádzajú je, že chcú žiť v otvorenej spoločnosti, ktorá ich akceptuje takých akí sú. Následne moderátorka spomína vládny dokument Magnet pre talent, kde vláda Slovenskej republiky spomína, že odchodom každého vysokokvalifikovaného človeka stráca slovenská ekonomika približne 2,8 mil. eur. Údaj je tiež podložený zobrazením daného údaju z vládneho dokumentu v obraze popri redaktorkinom prejave.

¹ <https://open-for-business.org/s/OFB-Slovakia-Report-2023-SK.pdf>

Následne pokračovala informácia od Dominica Arnalla, ktorý povedal, cit. : „Ak by Slovensko zvýšilo práva LGBTI+ ľudí čo i len o 10% a prijalo napríklad legislatívu umožňujúcu partnerstvá osôb rovnakého pohlavia, a vyrovnalo sa tak väčšine krajín Európskej Únie, HDP na obyvateľa by sa zvýšilo približne o 3000 eur.“

Redaktorka následne spomenula, že už 50 firiem stojí za výzvou o zlepšenie podmienok LGBTI+ komunity, žiadajú lepšie právne podmienky pre túto komunitu a zároveň podotkla, že inklúziu treba vnímať ako výhodu z hľadiska rodovej rôznorodosti. Nasledovali vyjadrenia reprezentantiek dvoch firiem, (IKEA a Henkel Slovensko), ktoré spomenuli, ako firmy, v ktorých pracujú, podporujú LGBTI+ komunitu. Spomenuli napríklad vyvesenie vlajky progresu, zúčastňovanie sa na Pride-och, podporovanie neziskových organizácií, ktoré sa venujú problematike LGBTI+ komunity, či rekonštrukciu priestorov firmy, aby zahŕňali aj rodovo neutrálné toalety.

Redaktorka na záver dodala, cit.: „Až tretinu dňa strávime v práci, preto je dôležité, aby sme sa v nej cítili prijatí. Vtedy dosahujeme najlepšie výkony a rôznorodosť pracovného prostredia vytvára priestor pre kreativitu.“

Podávateľ vo svojom podnete namietal, cit.: „Ide o nahlásenie, spravodajská Televízia v spravodajskej relácii Žurnál v horeuvedenom čase priniesla HOAX. Vo svojej správe tvrdí, že kvôli LGBTI+ komunite sa zrúti naše hospodárstvo, nakoľko tzv. Elgébeťáci odchádzajú do zahraničia, lebo na Slovensku sú diskriminovaní, čo tiež nie je pravda.“

V namietanom príspevku sme identifikovali výpovede, ktoré mohli pôsobiť sporne z pohľadu podávateľa. Kancelária Rady pre mediálne služby poskytne k nasledovným vyjadreniam analýzu.

Prvá výpoveď, ktorá odznela od redaktorky, cit.: „Z prieskumu organizácie Open For Business vyplýva, že diskriminácia a predsudky voči LGBTI+ ľuďom majú brániť Slovensku v hospodárskom raste. Odrazí sa to na konkurencieschopnosti našej ekonomiky, odlive mozgov či stave verejného zdravia. Čísla ukázali, že zaostávame aj v rámci krajín Vyšehradskej skupiny.“

Prieskum, ktorý sa viackrát spomína v priebehu spravodajského príspevku, je zameraný na rozšírenie povedomia o problémoch, ktorým čelí LGBTI+ komunita. Organizácia Open For Business je, podľa ich webovej stránky, koalícia medzi 36 poprednými medzinárodnými zamestnávateľmi, ktorí poukazujú na výhody LGBTI+ inklúzie na pracovisku a svoje poznatky rozširujú pomocou štúdií a prednášok². Po otvorení prieskumu zameraného na Slovenskú republiku na webovej adrese organizácie³ je možné vidieť, že ide o súbor výsledkov výskumov zameraných na inklúziu LGBTI+ komunity v rôznych aspektoch ekonomického výkonu či firemného sektora, a aké benefity inklúzia prináša v iných krajinách v porovnaní s výsledkami na Slovensku. Príklady, ktoré spomína redaktorka, sa dajú konkrétne nájsť v aspektoch ekonomickej výkonnosti v spomínanej správe. Ku konkrétnym zložkám je tiež analýza, na základe ktorej došla organizácia k takým výsledkom, aké boli následne uvedené v príspevku.

Druhá možná sporná výpoveď je úzko spätá s trendom „odlivu mozgov“, v reportáži sa konkrétne spomína vyjadrením Dominica Arnalla, cit.: : „Naša štúdia prišla k záveru, že 62% študentov zvažuje odchod z krajiny po skončení štúdia, čo môže mať vážny dopad na ekonomiku Slovenska.“ Redaktorka k tejto informácii tiež doplnila, že: „Študenti odchádzajú najmä preto, lebo chcú žiť v otvorenej spoločnosti, ktorá ich akceptuje takých akí sú.“

Vyjadrenia opäť pochádzajú zo spomínanej správy organizácie Open for Business. Odchod mladých ľudí do zahraničia je dlhodobý problém, ktorý sužuje Slovenskú republiku. Ako potvrdenie tohto fenoménu môžeme použiť článok už z roku 2017, kde sa spomína narastajúce množstvo mladých ľudí odchádzajúcich žiť a pracovať do zahraničia⁴. Ako ďalší môžeme použiť aj príklad stratégie proti tomuto fenoménu a to je vládny dokument Magnet pre talent⁵, kde sú načrtnuté rôzne kroky, ako spraviť Slovensko atraktívnejšou krajinou pre mladých ľudí.

² <https://open-for-business.org/>

³ <https://open-for-business.org/s/OFB-Slovakia-Report-2023-SK.pdf>

⁴ <https://www.trend.sk/spravy/mladi-ludia-opustaju-slovensko-najcastejsie-su-to-lekari>

⁵ https://vaia.gov.sk/wp-content/uploads/2023/09/white_paper_1_magnet_pre_talent_online.pdf

Tretia možná sporná výpoveď bola zameraná na zvýšenie práv LGBTI+ komunity na Slovensku, kde sa Dominic Arnall vyjadril, cit.: „Ak by Slovensko zvýšilo práva LGBTI+ ľudí čo i len o 10% a prijalo napríklad legislatívu umožňujúcu partnerstvá osôb rovnakého pohlavia, a vyrovnalo sa tak väčšine krajín Európskej Únie, HDP na obyvateľa by sa zvýšilo približne o 3000 eur.“ Nasledovalo tiež vyjadrenie redaktorky, cit.: „Za výzvou na zlepšenie podmienok LGBTI+ komunity stojí už päťdesiat firiem. Žiadajú lepšie právne postavenie tejto komunity u nás. Inklúzia je hľadanie možností, ako žiť v rodovej rôznorodosti a vnímať ju ako výhodu.“

Výpoveď Dominica Arnalla opäť poskytuje údaje zo štúdie, okolo ktorej je vystavaný celý príspevok. Konkrétna výpoveď sleduje dáta zo Slovenska v porovnaní s krajinami, kde sú práva LGBTI+ skupiny širšie akceptované ako na území Slovenska, t. j. Česká republika a ostatné krajiny EÚ (spomínajú sa menšie krajiny ako Estónsko a Slovinsko). Za zlepšenie podmienok LGBTI+ komunity sa postavilo aj 50 firiem pôsobiacich na Slovensku, ktoré podporujú inklúziu a vnímajú ju ako benefit. V príspevku sa objavuje firma Henkel a IKEA priamymi výpoveďami. Detaily štúdie organizácie Open For Business naznačujú, že Slovensko by si mohlo hospodársky prílepiť zvýšenou inklúziou a rozšírením práv LGBTI+ komunity. V dokumente organizácie Open For Business sa však spomína aj to, že tieto výsledky sú aplikovateľné na rôzne krajiny, nie výhradne len Slovensko.

Na základe vyššie uvedeného sme toho názoru, že predmetný príspevok bol zasadený do kontextu výskumu organizácie Open For Business, ktorá skúma vplyv akceptovania práv LGBTI+ komunity na rôzne odvetvia spoločnosti a štátu, ako napríklad hospodársky rast či atraktivnosť krajiny pre mladých ľudí. Spravodajský príspevok neuvádza, že by šlo o jediné riešenie problému „odlivu mozgov“, či jediný spôsob, ako by došlo k hospodárskemu rastu krajiny. Uvádza však, že podľa ich výskumov by sa rozšírením práv LGBTI+ skupiny mohli niektoré aspekty spoločnosti a hospodárstva zlepšiť, keďže výsledky nadobudli porovnaním Slovenska a krajín Európskej Únie, kde sú LGBTI+ ľudia viac akceptovaní a právne zastúpení. Domnievame sa, že odvysielaním takéhoto príspevku nedošlo k porušeniu § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.

* * *

ZÁVER:

Na základe uvedených skutočností sa domnievame, že vysielateľ C.E.N. s.r.o. odvysielaním príspevku *Diskriminácia LGBTI+ brzdí ekonomiku* v programe *Žurnál* na programovej službe TA3 zo dňa 4. 11. 2023 **neporušil ustanovenie § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.**

Podnet na preverenie navrhujeme posúdiť ako **neopodstatnený**.

Prepis/popis monitorovaného vysielania k Správe o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z. (podnet na preverenie č. 0026/SO/2024)

Monitorované vysielanie: Žurnál

Deň vysielania: 4. 11. 2023

Čas vysielania: 12:00 h

Vysielanie bolo monitorované zo záznamu vysielateľa.

časový kód záznamu o cca:

-audiovizuálny predel

-12:00:00 – začiatok programu Žurnál

-headliny:

- *Zdražovanie v eurozóne postupne slabne. Inflácia minulý mesiac klesla pod 3%*
- *Diskriminácia LGBTI+ komunity brzdí našu ekonomiku, mladí pre ňu opúšťajú krajinu*
- *Pozemná operácia izraelskej armády v pásme Gazy vstúpila do druhého týždňa*
- *Najvyšší kontrolný úrad identifikoval vážne bezpečnostné riziká pri povoľovaní dronov*

-príspevky:

- *Doma kritik, v Bruseli partner*
- *Zdražovanie postupne spomaľuje*
- *Od vraždy D. Tupého uplynulo 18 rokov*
- ***Diskriminácia LGBTI+ brzdí ekonomiku (začiatok príspevku 12:05:54 h)***

Moderátorka: „Slovensko aj rok po útoku na Tepláreň, pri ktorom zomreli dvaja mladí ľudia, patrí podľa analýz medzi krajiny s najhoršou právnou ochranou LGBTI+ ľudí a ich rodín.“

Redaktorka: „Z prieskumu organizácie Open For Business vyplýva, že diskriminácia a predsudky voči LGBTI+ ľuďom majú brániť Slovensku v hospodárskom raste. Odrazí sa to na konkurencieschopnosti našej ekonomiky, odlive mozgov či stave verejného zdravia. Čísla ukázali, že zaostávame aj v rámci krajín Vyšehradskej skupiny.“

Dominic Arnall (v angličtine), súdežne hlas redaktora v slovenčine: „Naša štúdia prišla k záveru, že 62% študentov zvažuje odchod z krajiny po skončení štúdia, čo môže mať vážny dopad na ekonomiku Slovenska.“ – v obraze: dve percentuálne hodnoty zoradené pod sebou, 62% vyjadrujúcich študentov, ktorí chcú po štúdiu odísť zo Slovenska a 60% reprezentujúcich mladých ľudí, ktorí sa na Slovensko nechcú vrátiť kvôli „uzavretosti“ krajiny

Redaktorka: „Študenti odchádzajú najmä preto, lebo chcú žiť v otvorenej spoločnosti, ktorá ich akceptuje takých akí sú. Vláda v dokumente Magnet pre talent zverejnila, že odchodom každého jedného vysokokvalifikovaného človeka prichádza naša ekonomika o takmer 2,8 milióna eur.“ – v obraze: údaj z dokumentu Magnet pre talent, ktorý moderátorka simultánne spomína

Dominic Arnall (v angličtine), súdežne hlas redaktora v slovenčine: „Ak by Slovensko zvýšilo práva LGBTI+ ľudí čo i len o 10% a prijalo napríklad legislatívu umožňujúcu partnerstvá osôb rovnakého pohlavia, a vyrovnalo sa tak väčšine krajín Európskej Únie, HDP na obyvateľa by sa zvýšilo približne o 3000 eur.“

Redaktorka: „Za výzvou na zlepšenie podmienok LGBTI+ komunity stojí už päťdesiat firiem. Žiadajú lepšie právne postavenie tejto komunity u nás. Inklúzia je hľadanie možností, ako žiť v rodovej rôznorodosti a vnímať ju ako výhodu.“

Martina Hlisnikovská, manažérka pre rovnosť, inklúziu a diverzitu, IKEA: „Napríklad k nim patrí vyvesovanie vlajky progresu. Okrem toho sa pravidelne zúčastňujeme Pride-ov v krajinách, kde pôsobíme. Ďalej sa venujeme priamej podpore neziskových organizácií, ktoré sa venujú problematike LGBTI+.“

Alica Štepánová Kolárová, riaditeľka HR, Henkel Slovensko: „*To, či vaša firemná kultúra naozaj žije témami diverzity, inklúzie a rovnosti, je aj verejné priznanie sa určitej si skupinky zamestnancov k transgender komunite a čo v podstate spustilo aj rekonštrukciu našich priestorov, kde sme otvorili niekoľko rodovo neutrálnych toaliet.*“

Redaktorka: „*Až tretinu dňa strávime v práci, preto je dôležité, aby sme sa v nej cítili prijatí. Vtedy dosahujeme najlepšie výkony a rôznorodosť pracovného prostredia vytvára priestor pre kreativitu. Tamara Lesná, TA3.*“ – **koniec príspevku 12:08:16 h**

- Ursula von der Leyenová je v Kyjeve
- Izrael likviduje „hniezda“ Hamasu
- Nepál zasiahlo silné zemetrasenie
- Fiľakovo postavilo vlastnú fabriku
- Bezpečnostné riziká používania dronov

-audiovizuálny predel

-koniec záznamu – 12:16:58 h